

Sesijas dokuments

A9-0320/2021

11.11.2021

ZIŅOJUMS

par korupcijas, nepareizu izdevumu un ES un valstu līdzekļu nepareizas izmantošanas novēršanai paredzētu preventīvu pasākumu novērtēšanu ārkārtas fondu un ar krīzi saistītu izdevumu jomu gadījumā
(2020/2222(INI))

Budžeta kontroles komiteja

Referente: *Michèle Rivasi*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PILSONU BRĪVĪBU, TIESLIETU UN IEKŠLIETU KOMITEJAS ATZINUMS	16
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ	22
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA.....	23

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

**par korupcijas, nepareizu izdevumu un ES un valstu līdzekļu nepareizas izmantošanas novēršanai paredzētu preventīvu pasākumu novērtēšanu ārkārtas fondu un ar krīzi saistītu izdevumu jomu gadījumā
(2020/2222(INI))**

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 310., 317. un 325. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīvu 2014/23/ES par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu¹,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīvu 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK²,
- ņemot vērā 2017. gada 14. februāra rezolūciju par trauksmes cēlēju nozīmi ES finanšu interešu aizsardzībā³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 5. jūlija Direktīvu (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (*PIF* direktīva)⁴,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīvu (ES) 2018/843, ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Direktīvas 2009/138/EK un 2013/36/ES⁵,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regulu (ES, *Euratom*) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012⁶,
- ņemot vērā Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) 2019. gada ziņojumu⁷ un *OLAF* Uzraudzības komitejas 2019. gada darbības pārskatu,

¹ OV L 94, 28.3.2014., 1. lpp.

² OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.

³ OV C 252, 18.7.2018., 56. lpp.

⁴ OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.

⁵ OV L 156, 19.6.2018., 43. lpp.

⁶ OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.

⁷ *OLAF*, "Twentieth report of the European Anti-Fraud Office, 1 January to 31 December 2019," 2020. gads.

- ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas īpašo ziņojumu Nr. 01/2019 “Cīņa pret krāpšanu ES līdzekļu izlietojuma jomā: ir jārīkojas”,
- ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas īpašo ziņojumu Nr. 06/2019 “Krāpšanas problēmu risināšana ES kohēzijas izdevumos: vadošajām iestādēm jānostiprina atklāšana, rīcība un koordinācija”,
- ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas pārskatu Nr. 06/2020 “ES ekonomikas politikas atbildes reakcija uz Covid-19 krīzi — riski, izaicinājumi un iespējas”,
- ņemot vērā Pretkorupcijas starpvalstu grupu (*GRECO*) un tās 21. vispārējo darbības pārskatu (2020),
- ņemot vērā 2020. gada aprīlī ESAO publicēto pētījumu “*Public Integrity for an Effective COVID-19 Response and Recovery*” (“Publiskā sektora godprātības nozīme efektīvā reaģēšanā uz Covid-19 krīzi un atveseļošanā no tās”),
- ņemot vērā 2020. gada maijā publicēto pētījumu “*Corruption in the times of Pandemia*” (“Korupcija pandēmijas laikā”)⁸,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 3. septembra ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei “31. gada ziņojums “Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība un cīņa pret krāpšanu (2019. gads)”” (COM(2020)0363) un pievienotos dienestu darba dokumentus⁹,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 23. decembra Regulu (ES) 2020/2221, ar ko Regulu (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz papildu resursiem un īstenošanas kārtību, lai palīdzētu veicināt ar Covid-19 pandēmiju un tās sociālajām sekām saistītās krīzes seku pārvarēšanu un sagatavoties zaļai, digitālai un noturīgai ekonomikas atveseļošanai (*REACT-EU*)¹⁰,
- ņemot vērā Ārkārtas atbalsta instrumentu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 12. februāra Regulu (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu¹¹,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. marta Regulu (ES) 2021/523, ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017¹²,
- ņemot vērā nostāju otrajā lasījumā, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko izveido Savienības Krāpšanas apkarošanas programmu un atceļ Regulu (ES) Nr. 250/2014¹³,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. panta 3. punktu un Protokolu

⁸ Gallego, J., Prem, M. un Vargas, J. F., “*Corruption in the times of Pandemia*”, 2020. gada maijs.

⁹ SWD(2020)0156, SWD(2020)0157, SWD(2020)0158, SWD(2020)0159 un SWD(2020)0160.

¹⁰ OV L 437, 28.12.2020., 30. lpp.

¹¹ OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.

¹² OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.

¹³ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0149.

(Nr. 2) par subsidiaritātes principa un proporcionalitātes principa piemērošanu,

- ņemot vērā Revīzijas palātas atzinumu Nr. 4/2020 par priekšlikumu 2020/0101 (COD) Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko Regulu (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz ārkārtas papildu resursiem un īstenošanas kārtību mērķim “Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai”, lai palīdzētu veicināt ar Covid-19 pandēmiju saistītās krīzes seku pārvarēšanu un sagatavoties zaļai, digitālai un noturīgai ekonomikas atveseļošanai (*REACT-EU*), un par grozīto priekšlikumu 2018/0196 (COD) Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības saimniecības fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma un migrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Robežu pārvaldības un vīzu instrumentu¹⁴,
 - ņemot vērā Eiropola 2020. gada 5. jūnija paziņojumu presei “*Europol launches the European Financial and Economic Crime Centre*” (“Eiropols izveido Eiropas Finansiālo un ekonomisko noziegumu apkarošanas centru”)¹⁵,
 - ņemot vērā Eiropola 2021. gada 12. aprīļa paziņojumu presei “*Serious and organised crime in the EU: A corrupting influence*” (“Smagā un organizētā noziedzība Eiropas Savienībā: graujoša ietekme”)¹⁶,
 - ņemot vērā 2021. gada 29. aprīļa rezolūciju par *Daphne Caruana Galizia* slepkavību un par tiesiskuma situāciju Maltā¹⁷,
 - ņemot vērā 2021. gada 7. jūlija rezolūciju par 2019. gada ziņojumu par ES finanšu interešu aizsardzību un krāpšanas apkarošanu¹⁸,
 - ņemot vērā 2021. gada 10. jūnija rezolūciju par Parlamenta viedokli attiecībā uz Komisijas un Padomes pašlaik īstenoto nacionālo atveseļošanas un noturības plānu novērtēšanu¹⁹,
 - ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
 - ņemot vērā Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas atzinumu,
 - ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A9-0320/2021),
- A. tā kā finanšu un ekonomiskie noziegumi ir nelikumīgas darbības, ko kāda persona vai personu grupa ir veikusi, lai gūtu ekonomisku vai profesionālu labumu, un cita starpā ietver korupciju, krāpšanu, piespiešanu, slepenas vienošanās, traucēšanu, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu;

¹⁴ OV C 272, 17.8.2020., 1. lpp.

¹⁵ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-launches-european-financial-and-economic-crime-centre>

¹⁶ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/serious-and-organised-crime-in-eu-corrupting-influence>

¹⁷ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0148.

¹⁸ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0337.

¹⁹ Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0288.

- B. tā kā Covid-19 pandēmijas izraisītā sabiedrības veselības krīze un no tās izrietošā ārkārtas situācija ekonomikā un nemiers sabiedrībā ir iemesls, kādēļ ES un dalībvalstu publiskā sektora iestādēm nākas nodrošināt papildu finansējumu vai iesaistīties tā pārvaldībā un ievērojami un strauji palielināt izdevumus;
- C. tā kā Atveseļošanas un noturības mehānisms, kura finansējums pārsniedz 670 miljardus EUR, un *REACT-EU*, kura finansējums pārsniedz 50 miljardus EUR, ir spēcīgi instrumenti, kas palīdz ES valstīm atgūties; tā kā jau 2020. gada pavasarī kohēzijas politika sniedza ārkārtas reaģēšanas palīdzību 11,2 miljardu EUR apmērā uzņēmējdarbības atbalstam, 7,6 miljardu EUR apmērā ES līdzekļu pārdalei darbībām veselības jomā un 4,1 miljarda EUR apmērā tiešajam atbalstam darba ņēmējiem;
- D. tā kā 2020. gada 2. aprīlī Komisija ierosināja, ka ES uz Covid-19 uzliesmojumu ir jāreaģē, cita starpā aktivizējot Ārkārtas atbalsta instrumentu (*ESI*);
- E. tā kā lēmumu par tā aktivizēšanu pieņēma Padome viena pati, neiesaistot Parlamentu saskaņā ar aktivizēšanas noteikumiem, kas paredzēti Regulas (ES) 2016/369 (“*ESI regula*”)²⁰ 2. panta 1. punktā;
- F. tā kā *NextGenerationEU* ir pagaidu atveseļošanas instruments, kura vērtība faktiskajās cenās ir aptuveni 800 miljardi EUR un kas tika izveidots, lai sekmētu ES atveseļošanu no koronavīrusa pandēmijas un palīdzētu izveidot zaļāku, lielākā mērā digitālu un noturīgāku Eiropu;
- G. tā kā krīzes neatliekamības dēļ daudzas iepirkuma procedūras un kontroles līdzekļi ir padarīti elastīgāki, lai paātrinātu īstenošanu;
- H. tā kā reaģēšanas plānos nav pietiekami ņemta vērā pārvaldība un nelikumīgu darbību, piemēram, korupcijas un krāpšanas, problēma, kā arī pasākumi, kas paredzēti, lai novērstu ar krāpšanu nesaistītus pārkāpumus;
- I. tā kā krīze rada daudz iespēju pārkāpt godprātības principu un var pastiprināt krāpšanu un korupciju, kā arī ar krāpšanu nesaistītus pārkāpumus, jo īpaši saistībā ar publisko iepirkumu, ekonomisko stimulu kopumu un publiskām organizācijām;
- J. tā kā Revīzijas palāta ir norādījusi, ka krāpšanas novēršanai nav pievērsta pietiekama uzmanība un Komisijai trūkst visaptverošas informācijas par krāpšanas apmēru, veidiem un cēloņiem; tā kā oficiālie statistikas dati par atklātajiem krāpšanas gadījumiem nav pilnīgi un Komisija līdz šim nav veikusi nekādu novērtējumu par neatklātajiem krāpšanas gadījumiem²¹;
- K. tā kā korupcija ir būtisks apdraudējums privātajā un publiskajā sfērā un nesamērīgi ietekmē visneaizsargātākās grupas, jo tā rada resursu zudumu, kas apdraud ilgtermiņa izaugsmi, sociālo aizsardzību un vienlīdzīgu piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem (tostarp veselības aprūpei, izglītībai un tiesiskumam), un tas viss mazina sabiedrības uzticēšanos, palielina sociālo nevienlīdzību un apdraud Savienības pamatvērtības; tā kā ir būtiski labāk izprast korupcijas cēloņus, lai varētu efektīvi cīnīties pret šo parādību un

²⁰ OV L 70, 16.3.2016., 1.–6. lpp.

²¹ [Cīņa pret krāpšanu ES līdzekļu izlietojuma jomā: ir jārikojas](#)

tās kaitīgajām sekām;

- L. tā kā ES pieaug aktīvo organizētās noziedzības grupējumu skaits un to darbībai bieži ir pārrobežu raksturs; tā kā šī parādība kļūst arvien sarežģītāka, jo globalizācijas un jauno tehnoloģiju rezultātā rodas jauni noziedzības tirgi un *modi operandi*, kas ļauj darboties no jebkuras vietas pasaulē un jebkurā laikā;
- M. tā kā tehnoloģijas nodrošina jaunas atklāšanas un uzraudzības iespējas, kas samazina izmeklētājiem uzlikto slogu un ļauj izstrādāt viedākus izpildes pasākumus;
- N. tā kā Savienības finanšu sistēmas integritāte ir atkarīga no korporatīvo un citu juridisko vienību, trastu un līdzīgu juridisko veidojumu pārredzamības;
- O. tā kā Komisija ir veikusi vairākus pasākumus, lai novērstu riskus, kas saistīti ar korupciju un līdzekļu nepareizu izmantošanu Savienībā, tostarp ir panākusi progresu saistībā ar tās tiesību aktu priekšlikumiem par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, trauksmes cēlēju aizsardzību, publisko iepirkumu un Eiropas tiesiskuma mehānismu;
- P. tā kā saskaņā ar organizācijas “*Transparency International*” un Pasaules Veselības organizācijas Sadarbības centra jaunāko ziņojumu²² gadījumos, kad Eiropas Komisija pārlietu redīgē pirkuma priekšlikumus nolūkā aizklāt teksta daļas, tā neievēro pilnībā savas pārredzamības saistības un starptautiskos labās prakses principus attiecībā uz publiskā iepirkuma līgumu pārredzamību; tā kā Komisijai tomēr saskaņā ar tiesību aktiem ir jāievēro Finanšu regulas noteikumi un ir vajadzīga labāka un uzlabota struktūra, lai Komisija uz turpmākām krīzēm varētu reaģēt ātrāk;
- Q. tā kā korupcijas ierobežošanas nolūkā nepieciešama valdību atbildība par reformām, sabiedrības atbalsts, politiskā apņēmība, starptautiska sadarbība un kopā ar pilsonisko sabiedrību un privāto sektoru īstenoti pasākumi;
- R. tā kā situācijā, kad ir lielas cerības, liels spiediens un nepieredzēti liels izdevumu apjoms, atbildība par šīs problēmas risināšanu ir jāuzņemas valsts amatpersonām, kurām ir vajadzīgs pienācīgs atbalsts, lai gan izpildītu augstākos profesionālos standartus, gan tiktu galā ar jaunajām grūtībām savu uzdevumu izpildē; tā kā turklāt amatpersonas ne vienmēr ātri apzinās interešu konflikta situācijas;
- S. tā kā situācijā, kad ir lielas cerības, liels spiediens un nepieredzēti liels izdevumu apjoms, ir ļoti svarīgi, lai valsts amatpersonas ievērotu augstākos profesionālos standartus, tostarp attiecībā uz riskiem, kas rodas no interešu konflikta situācijām;
- T. tā kā ir pierādījumi, kas liecina, ka profesionalizācija un pienācīgas algas publiskā iepirkuma jomā veicina amatpersonu atturēšanos no korupcijas²³;
- U. tā kā Lisabonas līgumā tika pastiprināta Eiropas Parlamenta loma nolūkā nodrošināt lielāku saskaņotību, parlamentāro uzraudzību un demokrātisku pārskatatbildību;

²² <http://ti-health.org/wp-content/uploads/2021/05/For-Whose-Benefit-Transparency-International.pdf>

²³ <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/309580>

- V. tā kā cīņa pret korupciju ir būtiska, lai aizsargātu ES finanšu intereses un saglabātu iedzīvotāju uzticēšanos ES iestādēm,
1. atzīst, ka nesenās krīzes ir pierādījušas nepieciešamību pēc spējas mobilizēt investīcijas un ātrāk piešķirt finansiālu atbalstu jau pirmajos atveseļošanas gados; apzinās, ka krīzes laikā resursi ir jāpiešķir īsos termiņos un strauji mainīgos apstākļos; atzīmē — ja īsā laikposmā ir paredzēts iztērēt ievērojamu daudzumu papildu resursu, tiek palielināts spiediens uz kontroles sistēmām; tomēr uzsver, ka līdzekļu ātra izlietošana un tiesību aktu steidzama pieņemšana ir jāpapildina ar atbilstošiem administratīviem pasākumiem; norāda, ka vajadzība sniegt palīdzību un izmantot resursus pēc iespējas īsākā laikposmā varētu palielināt korupcijas, krāpšanas un citu pārkāpumu risku un šādās situācijās ir nepieciešami efektīvi preventīvi pasākumi un kontroles vadības procesi; atkārtoti norāda, ka visām iepirkuma procedūrām ir jāatbilst visaugstākajiem atklātības, pārredzamības un pārskatatbildības standartiem;
 2. aicina Komisiju un dalībvalstis savās attiecīgajās korupcijas apkarošanas stratēģijās iekļaut mērķtiecīgus pasākumus, kas paredzēti publisko līdzekļu izlietošanai krīzes laikā; šajā sakarā uzsver, ka noteikumi par Savienības finanšu interešu aizsardzību vienlīdz attiecas arī uz ārkārtas atbalstu un ārkārtas atbalsta instrumentiem, piemēram, *CRII*, *CRII+*, *REACT-EU* un Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM);
 3. vērš uzmanību uz preventīvo pasākumu svarīgo lomu korupcijas risku prognozēšanā un efektīvā reaģēšanā uz tiem krīzes situācijās, kā arī korupcijas novēršanas un integritātes politikas pasākumu un to īstenojošo struktūru stiprināšanā un tādējādi vispārējās pārvaldības uzlabošanā; šajā saistībā uzskata, ka, sakarā ar Covid-19 krīzi pastiprināti cenšoties novērst pandēmijas postošās sekas un iedzīvotājiem un valstu ekonomikai radītās izmaksas, turpmākajos gados arvien lielāka uzmanība tiks pievērsta pārvaldībai;
 4. uzskata, ka tiesiskums ir būtisks priekšnoteikums, lai nodrošinātu atbilstību ES budžeta ārkārtas līdzekļu pareizas finanšu pārvaldības principam; atgādina, ka tiesiskums ir piemērojams vienmēr, tostarp krīzes laikā, un ka ar ārkārtas pasākumiem ir jānodrošina tiesiskuma, proporcionālītātes un nepieciešamības principu ievērošana, turklāt to ietekme ir jāierobežo laikā un regulāri jāpārbauda;
 5. uzsver, ka ārkārtas situācijas, jo īpaši veselības un drošības krīzes, ietekmē arī publiskā sektora iestāžu darbību un paver iespējas integritātes pārkāpumiem, kas var izraisīt līdzekļu nepareizu izmantošanu un korupciju laikā, kad publiskie resursi jau ir pakļauti spiedienam; mudina Komisiju risināt jautājumu par ES iestāžu noturību šādās situācijās, lai aizsargātu ārkārtas fondus;
 6. atkārtoti uzsver, ka ir jāpalielina Savienības ekonomikas un finanšu vides vispārējā pārredzamība, jo ekonomisko un finansiālo noziegumu novēršana nevar būt efektīva, ja netiek novērsts, ka noziedznieki savas darbības var piesegt, izmantojot nepārredzamas struktūras;
 7. šajā sakarā uzsver, ka gan ES iestādes, gan dalībvalstis vērtīgus resursus nevar atļauties zaudēt labos laikos un vēl jo mazāk — pandēmijas laikā un pēc tās;

8. atzinīgi vērtē visus Komisijas centienus pastiprināt pārredzamību, kontroli un korupcijas apkarošanas reformas dalībvalstīs, izmantojot uzlaboto tiesiskuma instrumentu kopumu; tomēr pauž bažas, ka dažās dalībvalstīs pret šo reformu īstenošanu ir izrādīta zināma pretestība, kas lielākajā daļā gadījumu skaidrojams ar leģislatīvām vai institucionālām nepilnībām vai ļoti specifiskos gadījumos ar faktu, ka tās skar likumdevēju un par reformu izpildi atbildīgo valdības amatpersonu personīgās intereses; uzstāj, ka ir jānovērš jebkādi faktiski vai potenciāli interešu konflikti, kas skar likumdevējus un valdības amatpersonas, un dalībvalstīm ir jāievieš stingrs korupcijas apkarošanas regulējums;
9. atgādina, ka *ex ante* kontrolēs ir jāiegulda rūpīgāks darbs attiecībā uz līdzekļu izsekojamību, jo īpaši gadījumos, kad šādas kontroles un novērtējumi ir veikti saskaņā ar ārkārtas pasākumiem; atgādina, ka valdībām un citām publiskā sektora iestādēm ir nepieciešama efektīva un pārredzama pārskatu sniegšana, neatkarīgas *ex post* revīzijas un pārskatatbildības procedūras, kā arī atvērti kanāli saziņai ar pilsonisko sabiedrību un privāto sektoru, lai nodrošinātu, ka finansējums un pasākumi tiešām palīdz tiem iedzīvotājiem, kuriem tas visvairāk nepieciešams; norāda, ka ir svarīgi krīzes situācijās sabiedrībai sniegt atjauninātu, pārredzamu un uzticamu informāciju;
10. uzsver pilsoniskās sabiedrības organizāciju un pētniecisko žurnālistu svarīgo lomu korupcijas atklāšanā; tādēļ pauž nožēlu par to, ka Covid-19 pandēmijas laikā vairākas dalībvalstis pieņēma pasākumus, kas kavēja publisku piekļuvi dokumentiem, un mediju speciālisti saskārās ar grūtībām un nepamatotiem atteikumiem, kā arī spiedienu un draudiem attiecībā uz piekļuvi publiskiem dokumentiem; uzskata, ka ir svarīgi pastāvīgi gan informēt iedzīvotājus par korupcijas apkarošanu, gan viņus iesaistīt tajā un pilnībā aizsargāt viņus no iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz viņu personīgo un profesionālo dzīvi, īpaši trauksmes celšanas gadījumos; šajā sakarā atkārtoti norāda, ka ir steidzami jāīsteno Direktīva (ES) 2019/1937 par trauksmes cēlēju aizsardzību;
11. uzsver, ka iedzīvotāju līdzdalība publiskajā lēmumu pieņemšanā ir būtiska sekmīgai reaģēšanai ārkārtas situācijās; mudina dalībvalstis izstrādāt visaptverošus krīžu pārvarēšanas plānus, lai sagatavotos līdzīgām situācijām nākotnē, un iekļaut tajos garantijas attiecībā uz pilsoniskās sabiedrības kā publiskā uzrauga lomu; atgādina, ka publiska piekļuve dokumentiem mašīnlasāmā formātā ir svarīgs elements, lai nodrošinātu publisko izdevumu pārredzamību un uzraudzību; aicina Komisiju nodrošināt piemērotas platformas iesaistei un atgādina par pašreizējām iespējām ziņot par iespējamām krāpšanas gadījumiem Eiropas Prokuratūrai (*EPPO*) un Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*);
12. norāda, ka ar ekonomiku, drošību vai veselību saistītu krīžu laikā valdībām ir tendence padarīt līgumu slēgšanas procedūras elastīgākas, lai uz krīzi reaģētu bez kavēšanās; uzsver, ka ES Direktīvā par publisko iepirkumu jau ir paredzētas daudz ātrākas un administratīvi mazāk apgrūtinātas procedūras un dalībvalstu valdībām šīs procedūras būtu jāpārvalda, ievērojot spēkā esošās juridiskās prasības; uzsver, ka jebkāda procedūru atvieglošana un vienkāršošanas pasākumi, kas var būt nepieciešami krīzes situācijās, lai novērstu dārgas kļūdas un ar krāpšanu nesaistītus pārkāpumus noteikumu sarežģītības dēļ, būtu jāpapildina ar konkrētiem norādījumiem un rūpīgi jāpārbauda, izmantojot *ex post* mehānismus;

13. atzinīgi vērtē koordinēto un izlēmīgo rīcību ES līmenī, kuras rezultātā tika pieņemts plašs iniciatīvu kopums *NextGenerationEU*, kura mērķis ir mazināt Covid-19 pandēmijas graujošo ietekmi uz iedzīvotāju veselību un uzņēmumiem visā ES; tomēr uzsver, ka nepieredzēti lielais ES finansējuma palielinājums ir pakļauts paaugstinātam korupcijas un krāpšanas riskam un rada papildu problēmas saistībā ar uzraudzību un pārskatatbildību; aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt un īstenot efektīvus korupcijas apkarošanas politikas pasākumus;
14. atgādina, ka, lai nodrošinātu ES izdevumu pārredzamību, pārskatatbildību un efektivitāti, ir svarīgi saistībā ar līdzekļiem, uz kuriem attiecas dalīta pārvaldība, īstenot uzraudzības un revīzijas sistēmas; atkārtoti norāda, ka Parlamentam ir būtiska loma stimulēšanas pasākumu kopuma pārbaudē un Komisijai tas ir regulāri jāinformē par tā īstenošanu;
15. norāda, ka ANM²⁴ — instruments, kas ir *NextGenerationEU* pamatā, — ļauj piedāvāt dalībvalstīm dotācijas (312 miljardu EUR apmērā) un aizdevumus (360 miljardu EUR apmērā)²⁵, lai īstenotu publiskās investīcijas un reformas, kuru mērķis ir novērst strukturālas nepilnības un padarīt dalībvalstu ekonomiku noturīgāku, vienlaikus koncentrējoties uz ilgtspējīgu pārkārtošanos, digitālo pārveidi, ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, institucionālo noturību un sociālo tiesību pīlāru;
16. atzinīgi vērtē to, ka Komisijai ir deleģētas pilnvaras ar deleģētu aktu izveidot rezultātu pārskatu, lai cieši uzraudzītu dalībvalstu atveseļošanas un noturības plānu īstenošanu;
17. atgādina, ka rezultātu pārskats kalpos par pamatu atveseļošanas un noturības dialogam un ka Komisijai tas būtu jāatjaunina divreiz gadā; šajā sakarā aicina Komisiju nodrošināt, ka progress, kas panākts noteikto starpposma un galīgo mērķrādītāju īstenošanā, tiek rūpīgi un stingri uzraudzīts saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) regulu, pamatojoties uz noteiktajiem kopējiem rādītājiem un ziņošanas metodiku; turklāt atgādina, ka ANM ir saistoši nosacījumi, kas garantē izmaksātās naudas pārredzamu izmantošanu un kam būtu jānovērš korupcija vai krāpšana, dubulta finansēšana vai interešu konflikti, un uzskata, ka kontroles būtu jāattiecinā arī uz izmaksām, kuras galasaņēmējiem faktiski radušās; atzinīgi vērtē to, ka, pateicoties Eiropas Parlamentam, dalībvalstīm tagad ir pienākums sniegt informāciju par galasaņēmējiem;
18. mudina ES un valstu iestādes ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību ieguldījumu, izstrādājot un īstenojot ārkārtas un atjaunošanas pasākumus;
19. norāda, ka Parlaments rezolūcijā par Parlamenta viedokli attiecībā uz Komisijas un Padomes pašlaik īstenoto nacionālo atveseļošanas un noturības plānu novērtēšanu uzstāja, ka Komisijai, dalībvalstīm un visiem īstenošanas procesā iesaistītajiem īstenošanas partneriem ir jānodrošina stingra pārredzamība un pārskatatbildība;
20. aicina Komisiju rūpīgi uzraudzīt iespējamos riskus ES finanšu interesēm un neveikt nekādus maksājumus, ja netiek sasniegti starpposma mērķi, kas saistīti ar korupcijas un krāpšanas novēršanas, atklāšanas un labošanas pasākumiem; turklāt aicina Komisiju

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>.

²⁵ Abas summas izteiktas 2018. gada cenās.

nekavējoties informēt budžeta lēmēj institūcijas iestādes par visām situācijām, kad līdzekļi netiek izmaksāti, jo ir saņemta informācija par iespējamu nepareizu izmantošanu, korupciju, krāpšanu vai tiesiskuma pārkāpumiem, un kad dalībvalstīs nav ieviestas pietiekamas krāpšanas apkarošanas sistēmas;

21. uzskata, ka būtu jāīsteno pareiza finanšu pārvaldība un līdzekļu apguve, kaut arī tā joprojām ir svarīgs mērķis, nevajadzētu piešķirt lielāku prioritāti nekā sniegumam, izmaksu lietderībai un programmu ES pievienotajai vērtībai un pārkāpumu gadījumā līdzekļu atgūšana būtu jānodrošina, veicot finanšu korekcijas;
22. aicina dalībvalstis visos ekonomisko stimulu un subsīdiju programmu izstrādes un izpildes posmos iekļaut korupcijas riska novērtējumus; norāda, ka riska situācijas būtu jārisina visaptveroši, kur vien iespējams izmantojot visu valdības iestāžu mēroga pieeju;
23. uzskata, ka lielāka pārredzamība apvienojumā ar tehnoloģijām un datu zinātņi ir svarīga, lai varētu atklāt un mazināt korupciju; šajā sakarā aicina Komisiju un dalībvalstis pilnībā izmantot pieejamos instrumentus, piemēram, Agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmu (*EDES*), *Arachne* un Pārkāpumu pārvaldības sistēmu (*IMS*), lai efektīvi un lietderīgi identificētu problemātiskos ekonomikas dalībniekus un privātpersonas (jeb fiziskas personas), kas ar tiem ir saistītas gan tiešā, gan netiešā pārvaldībā;
24. uzsver papildu ieguvumus, ko cīņā pret korupciju var sniegt informācijas apmaiņa; mudina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka tas tiek darīts, izmantojot digitālu, sadarbībspējīgu un standartizētu datu vākšanas sistēmu, un mudina dalībvalstis apmainīties ar informāciju gan savā starpā, gan ar attiecīgajām ES struktūrām (jo īpaši ar Eiropas Revīzijas palātu (ERP), *OLAF*, *EPPO* un Eiropolu), lai ciešāk sadarbotos, jo īpaši krīzes situācijās, nolūkā uzlabot datu vākšanu, palielināt kontroļu efektivitāti un nodrošināt nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu;
25. uzsver, ka ir svarīgi zināt, kas gūst labumu no ES līdzekļiem, lai novērstu korupciju, nepareizus izdevumus un līdzekļu nepareizu izmantošanu; pauž nožēlu par to, ka ekonomikas dalībnieku un to faktisko īpašnieku identifikācijai nepieciešamie dati nav viegli pieejami vai vispār nav pieejami²⁶; uzskata, ka vienotas sadarbībspējīgas datubāzes izveide, kurā būtu norādīti tiešie un faktiskie ES subsīdiju saņēmēji, būtu svarīgs solis šīs situācijas labošanā;
26. uzsver, ka saņēmējiem jābūt identificējamiem visās dalībvalstīs un neatkarīgiem no līdzekļiem, tostarp tiem, uz kuriem attiecas gan tiešā, gan dalītā pārvaldība; uzsver, ka datubāzei būtu jāaprobežojas tikai ar nepieciešamo informāciju un informāciju var publicēt saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas (EST) pastāvīgo judikatūru; mudina dalībvalstis sadarboties ar Komisiju, lai izveidotu šādu vienotu centralizētu datubāzi ES naudas plūsmu izsekošanai;
27. uzstāj, ka gaidāmajā Finanšu regulas mērķtiecīgajā pārskatīšanā ir jāstiprina *EDES* un tās darbības joma; aicina Komisiju paplašināt *EDES* darbības jomu, to attiecinot arī uz līdzekļiem, kam piemēro dalīto pārvaldību, pienācīgi ievērojot proporcionalitātes un

²⁶ Pētījums “*The Largest 50 Beneficiaries in each EU Member State of CAP and Cohesion Funds*”, Eiropas Parlaments, Iekšpolitikas ģenerāldirektorāts, Budžeta jautājumu politikas departaments, 2021. gada maijs.

piemērotības principus;

28. pauž nožēlu par to, ka *OLAF* un ERP nav pilnīgas piekļuves riska novērtēšanas rīkam *Arachne* un tām ir pienākums pieprasīt piekļuvi *Arachne* riska aprēķinam individuāli katrā gadījumā, kas sarežģī informācijas apmaiņas procesu, tādējādi kavējot jaunu riska modeļu atklāšanu un reaģēšanu uz tiem; uzskata, ka ir jārod risinājums, lai *OLAF* un ERP piešķirtu piekļuvi riska novērtēšanas rīkam *Arachne*; uzskata, ka *Arachne* integrēšanai valstu pārvaldības un kontroles sistēmās vajadzētu būt obligātai visām vadošajām iestādēm;
29. aicina Komisiju izvērtēt reakciju uz Covid-19 pandēmiju vairākās jomās, tostarp attiecībā uz preventīvajiem korupcijas novēršanas pasākumiem, empīrisko pierādījumu analīzi un maksājumu pieprasījumu apguves līmeni, izskatīt, vai korupcija ir ietekmējusi iznākumu un vai integritāte ir saglabāta vai apdraudēta, kā arī ziņot Parlamentam par galvenajiem konstatējumiem, lai tas (kā budžeta izpildes apstiprinātājiestāde) 2020. gada budžeta izpildes apstiprinājumā varētu iekļaut īpašu nodaļu par ārkārtas līdzekļiem un izdevumiem, kas saistīti ar krīzēm;
30. pauž nožēlu, ka Komisija plaši izmanto rediģēšanas rīku, lai aizklātu pirkuma priekšlīgumu daļas; uzstāj — neraugoties uz to, ka šāda informācija ir sensitīva, tai ir svarīga loma pārskatatbildības uzlabošanā un globālajā rīcībā saistībā ar vīrusu; aicina Komisiju, reaģējot uz turpmākām krīzēm, vairāk pievērsties pārredzamības un pārskatatbildības aspektiem, tādējādi veicinot sabiedrības uzticēšanos, veicinot publiskas debates un popularizējot ES vērtības; norāda, ka Komisija piemēro Finanšu regulas 38. panta 3. punkta d) apakšpunktu un atsaucas uz situāciju, kurā datu izpaušana kaitē saņēmēju komerciālajām interesēm, un prasa nodrošināt efektīvas uzraudzības proporcionalitāti un pilnu pārskatatbildību par tādu resursu izlietojumu, kas skar sabiedrības intereses;
31. uzskata — iespējamo korupcijas gadījumu novēršanu un atklāšanu varētu būtiski veicināt, padarot attiecīgos datus par publisko iepirkumu publiski pieejamus analīzes veikšanai, nodrošinot brīvu un ērtu piekļuvi šiem datiem atvērtā un standartizētā formātā, kā arī publicējot datus par tiesu spriedumiem un uzņēmumu reģistriem; tādēļ uzskata, ka visa attiecīgā informācija par visiem publiskā iepirkuma līgumiem (kuros tiek izmantoti publiskie līdzekļi) būtu jāpadara publiski pieejami, jāpublicē īpaši izveidotā tīmekļa vietnē un jārediģē pēc iespējas mazāk, pilnībā ievērojot datu aizsardzību un citas juridiskas prasības;
32. norāda, ka saskaņā ar 2016. gada 15. marta Regulu (ES) 2016/369 par ārkārtas atbalsta sniegšanu Savienībā lēmums aktivizēt *ESI* ir jāpieņem Padomei, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu; tomēr pauž kritiku par to, ka, neraugoties uz Ārkārtas atbalsta instrumenta ciešo saistību ar ES budžetu, šā instrumenta aktivizācija tika veikta, neievērojot pilnībā visas Parlamenta kā budžeta iestādes un ES budžeta galīgās uzraudzības iestādes prerogatīvas;
33. pauž nožēlu par to, ka, neraugoties uz vairākiem mēģinājumiem iegūt skaidru pārskatu, Budžeta komitejai un Budžeta kontroles komitejai netiek piešķirta piekļuve attiecīgajiem datiem par ES līdzekļiem, kas no *ESI* ir iztērēti, lai finansētu sešus pirkuma priekšlīgumus 2,5 miljardu EUR apmērā;

34. atzīst, ka kopīgā iepirkuma nolīgums²⁷ ļauj dalībvalstīm, EEZ valstīm un citām valstīm kopīgi vienoties par labākiem medicīniskā aprīkojuma piegādes noteikumiem; aicina Komisiju novērtēt kopīgā iepirkuma nolīguma un *rescEU* medicīniskā aprīkojuma krājumu izveides efektivitāti un lietderību, lai izveidotu labu praksi turpmākām krīzēm; turklāt mudina Komisiju izveidot stabilu un pārredzamu ES publiskā iepirkuma regulējumu gadījumiem, ja līdzekļi ir pilnībā vai daļēji ņemti no ES budžeta, kas ļautu Parlamentam veikt visaptverošu uzraudzību, jo īpaši attiecībā uz svarīgām izdevumu jomām, kas saistītas ar ekonomiku, drošību vai veselības krīzi;
35. mudina Komisiju ierosināt, ka Finanšu regulas pārskatīšanā jāiekļauj stabils juridiskais pamats atvērtu un standartizētu publiskā iepirkuma datu obligātai izmantošanai, kā arī jānosaka, ka budžeta kontroles IT sistēmas ir obligātas, publiskas un sadarbspējīgas ar valstu datubāzēm;
36. aicina Komisiju un dalībvalstis sadarboties, lai pieņemtu stingras valsts līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģijas, kas nodrošina iespēju saskaņot vairāku struktūru darbības un garantēt resursu optimizāciju un visu attiecīgo jomu aptveršanu (izdevumi, uz kuriem attiecas netieša un dalīta pārvaldība, valsts līdzekļi utt.); konstatē, ka līdz 2020. gada beigām 14 dalībvalstis bija pieņēmušas valsts līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģiju un 5 dalībvalstis bija sākušas procedūras, lai to izdarītu; konstatē, ka tas ir progress salīdzinājumā ar 2019. gadu, bet pauž nožēlu par to, ka ne visas dalībvalstis vēl ir pieņēmušas valsts līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģiju vai plāno to darīt; pauž bažas par to, ka esošo stratēģiju darbības joma un dziļums atšķiras un šajā ziņā tās ir jāatjaunina;
37. mudina dalībvalstis saskaņot un samērot savus standartus un aicina Komisiju sākt pārkāpumu procedūras pret dalībvalstīm, kuras atsakās to darīt; aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis to stratēģiju uzlabošanā, lai nodrošinātu stingras valsts līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģijas visā Savienībā;
38. uzskata, ka ir svarīgi, lai Komisija savā gaidāmajā ziņojumā par tiesiskumu novērtētu ne tikai valsts līmeņa krāpšanas apkarošanas stratēģiju esamību, bet arī to efektivitāti; turklāt uzskata, ka turpmākajos ziņojumos par tiesiskumu būtu jābalstās uz labu praksi un jāsniedz konkrētām valstīm adresēti ieteikumi par to, kā risināt konstatētās problēmas vai novērst pārkāpumus, tostarp attiecīgā gadījumā nosakot īstenošanas termiņus un etalonrādītājus, kas jāņem vērā; uzskata, ka būtu jāizskata arī pasākumi, kas pieņemti, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, un kas ietekmē tiesiskumu;
39. atgādina, ka Savienības finanšu interešu aizsardzība ir ārkārtīgi svarīga un visos līmeņos ir nepieciešami pastāvīgi un stingri centieni šajā ziņā;
40. uzstāj, ka *EPPO* ir jāsadarbojas ar citām ES iestādēm, piemēram, *Eurojust*, Eiropolu un *OLAF*, nolūkā veikt kriminālizmeklēšanu un kriminālvajāšanu savu attiecīgo pilnvaru/pienākumu ietvaros; uzsver iepriekšminēto iestāžu un struktūru izšķirošo lomu ārkārtas situācijās un krīzēs, lai varētu cīnīties pret tiem, kas nepienācīgi izmanto ES līdzekļus, un šajā sakarā pieņem zināšanai to parakstītos sadarbības noteikumus; uzsver, ka efektīva sadarbība ir iespējama tikai tad, ja ES struktūrām ir politisks atbalsts, kā arī pietiekami cilvēkresursi un finanšu resursi;

²⁷ https://ec.europa.eu/health/security/preparedness_response_lv

41. pauž kritiku par to, ka Komisija ignorēja Parlamenta aicinājumu palielināt *EPPO* štatu sarakstu un neīstenoja 2020. gada samierināšanas vienošanos; atkārtoti norāda, ka gan *EPPO*, gan *OLAF* ir jāpalielina resursi un darbinieku skaits, lai veicinātu cīņu pret korupciju, krāpšanu, nepareiziem izdevumiem un līdzekļu nepareizu izmantošanu;
42. brīdina, ka organizētu noziedzīgu grupu darbībai robežas nav šķērslis un tās arvien vairāk iegūst aktīvus dalībvalstīs, kurās nav to pamata atrašanās vieta, un trešās valstīs;
43. prasa pastiprināt efektīvu starptautisko sadarbību attiecībā uz pierādījumu iegūšanu, savstarpēju atzīšanu, dokumentu izsniegšanu un aktīvu konfiskāciju un iesaldēšanu, lai kompetentajām iestādēm būtu iespēja izsekot, iesaldēt, pārvaldīt un konfiscēt noziedzīgi iegūtus līdzekļus; tādēļ aicina Komisiju atbalstīt un veicināt korupcijas nodarījumu definīciju saskaņošanu Savienības mērogā un labāk izmantot pašreizējās datu kopas un metodiku, lai izstrādātu jaunas kopas un metodikas ar mērķi visā ES iegūt salīdzināmus datus par korupcijas lietu izskatīšanu;
44. aicina veidot ciešāku sadarbību starp valstu iestāžu pārstāvjiem un *OLAF*, lai nodrošinātu, ka tiek pienācīgi ņemtas vērā izmeklēšanas, kas veiktas saistībā ar krāpšanu, kura kaitē ES budžetam;
45. uzsver, ka Pretkorupcijas starpvalstu grupa (*GRECO*) ir sniegusi visaptverošus ieteikumus dalībvalstīm attiecībā uz publisko līdzekļu izmantošanu krīzes un ārkārtas situācijās; aicina visas dalībvalstis šos ieteikumus pilnībā īstenot, tādējādi uzlabojot pārredzamību un pārskatatbildību; šajā sakarā atzinīgi vērtē iespēju, ka ES varētu pievienoties *GRECO* kā pilntiesīga locekle;
46. atzinīgi vērtē Komisijas iesniegto tiesību aktu priekšlikumu kopumu, kura mērķis ir stiprināt ES noteikumus par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas novēršanu; prasa efektīvi un konsekventi īstenot turpmāko regulējumu, kas paredz ārkārtas situācijas, kad Eiropas Savienībā var tikt apdraudēta stabilitāte un drošība;
47. ar bažām konstatē Eiropola secinājumu, ka noziedznieki ir digitālās pasaules iedzīvotāji, kas nozīmē, ka gandrīz visas noziedzīgās darbības tagad ietver dažus tiešsaistes komponentus un ka daudzi noziegumi ir pilnībā migrējuši uz tiešsaistes vidi; pauž bažas par to, ka jaunās tehnoloģijas ļauj turpināt pastrādāt tradicionālos noziegumus arī netradicionālā veidā no jebkuras vietas pasaulē un jebkurā laikā; aicina Komisiju un dalībvalstis veikt izlēmīgas investīcijas un izrādīt stingru politisku apņemšanos, lai risinātu šos jaunus izaicinājumus;
48. uzskata, ka progress mākslīgā intelekta jomā sniedz publiskajam sektoram nozīmīgu iespēju atklāt un novērst krāpšanu, piemēram, stiprinot Komisijas centrālo analītisko spēju, jo ar IT rīkiem var viegli iegūt, sasaistīt un analizēt nepieciešamos datus un atklāt iespējamus pārkāpumus, krāpšanu un korupciju; aicina Komisiju un dalībvalstis ieviest vienotu integrētu un sadarbspējīgu informācijas un uzraudzības sistēmu, tostarp vienotu datizraces un riska novērtēšanas instrumentu, ar ko varētu piekļūt attiecīgajiem datiem un analizēt tos, kā arī palielināt kontroles uzticamību, lai nodrošinātu vispārēju piemērošanu, tostarp izmantojot Tehniskā atbalsta instrumentu;
49. norāda, — lai nodrošinātu efektīvas kontroles un revīzijas, — ir nepieciešams vākt datus

par tiem, kas tieši vai netieši gūst faktisko labumu no Savienības finansējuma, uz kuru attiecas dalītā pārvaldība, un par projektiem un reformām, kas saņēmuši atbalstu no ANM, tostarp datus par finansējuma saņēmēju faktiskajiem īpašniekiem, un noteikumiem par šādu datu vākšanu un apstrādi būtu jāatbilst piemērojamiem datu aizsardzības noteikumiem;

50. uzsver ieguvumus, ko digitālie zemes reģistri sniedz īpašumtiesību pārredzamībai, kā arī korupcijas novēršanai un apkarošanai; atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvas, kas paredz īstenot šādas programmas visā ES; aicina valsts iestādes sadarboties ar Komisiju nolūkā šīs programmas plaši īstenot;
51. uzskata, ka centralizētā informācijas un uzraudzības sistēmā būtu jāiekļauj iepirkuma prasības ar ES mēroga, par katru valsti atsevišķi un līgumslēdzējiem un līgumslēdzējām iestādēm publiski pieejamiem datiem, lai sistemātiski paziņotu konkrētus projektu datus, progresu starpposma mērķu sasniegšanā un tiešos un galīgos faktiskos īpašniekus (standartizētā formātā); uzskata, ka šāda sistēma būtu jāizveido, lai atvieglotu datu vākšanu, sadarbību un apstrādi ES līmenī un nodrošinātu efektīvas kontroles un revīzijas; uzsver, ka sistēmai būtu jāaprobežojas tikai ar nepieciešamo informāciju un vajadzētu būt iespējai publicēt informāciju saskaņā ar EST pastāvīgo judikatūru; tomēr norāda, ka valsts līmenī varētu ieviest starpposma līmeni (proti, decentralizētas vākšanas punktu), lai atvieglotu datu vākšanu, ņemot vērā valodu atšķirības un vietējās īpatnības (piemēram, reģionālo atbildību);
52. ierosina korupcijas novēršanai, atklāšanai un izmeklēšanai un/vai kriminālvajāšanai par to izmantot finanšu informācijas atklāšanas / līdzekļu deklarēšanas sistēmas, lai veicinātu valsts amatpersonu pārskatatbildību un informētību, tādējādi izvairoties no interešu konfliktiem;
53. uzskata, ka datu platformas var stiprināt uzraudzības mehānismus un veicināt efektīvu informācijas apmaiņu ar citām valdības struktūrvienībām;
54. uzskata, ka profesionalizācija un pienācīgas algas nāktu par labu publiskā iepirkuma jomai, proti, specializējušies, labi apmācīti un labi apmaksāti publiskā iepirkuma jomas darbinieki, kuri dalās ar savu zinātību, zināšanām un (tirgus) informāciju, tostarp pāri dalībvalstu robežām, ir pozitīvi vērtējama prakse, kas būtu jāīsteno kopā ar citām korupcijas novēršanas metodēm;
55. mudina dalībvalstis lietderīgi izmantot ES finansējumu un programmas; aicina valstu iestādes sadarboties ar *OLAF*, lai apmācītu darbiniekus par dažādiem krāpšanas veidiem, tendencēm, draudiem un riskiem, korupciju un citām nelikumīgām darbībām, kas skar ES finanšu intereses;
56. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

12.10.2021

PILSOŅU BRĪVĪBU, TIESLIETU UN IEKŠLIETU KOMITEJAS ATZINUMS

Budžeta kontroles komitejai

par korupcijas, nepareizu izdevumu un ES un valstu līdzekļu nepareizas izmantošanas novēršanai paredzētu preventīvu pasākumu novērtēšanu ārkārtas fondu un ar krīzi saistītu izdevumu jomu gadījumā
(2020/2222(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Tomáš Zdechovský*

IEROSINĀJUMI

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta kontroles komiteju savā rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atzīst, ka krīzes pasākumiem var būt tieša ietekme uz līdzsvaru starp dažādām valsts pilnvarām, un atzīst arī, ka valdības un vietējās iestādes var būt spiestas pieņemt ārkārtas pasākumus, apspriežoties ar sabiedrību mazāk, nekā tas būtu gaidāms, lai novērstu to, ka smagas ekonomikas un sociālā krīzes grauj demokrātiju un tiesiskumu; uzskata, ka šādiem pasākumiem vienmēr jābūt ierobežotiem laikā, samērīgiem, nepieciešamiem un tos nekad nedrīkst izmantot kā ieganstu, lai pastāvīgi mainītu pilnvaru līdzsvaru; atgādina, ka liela nozīme būtu jāpiešķir efektīvas pārbaužu un līdzsvara sistēmas uzturēšanai, kā arī tiesiskuma, pamattiesību un demokrātiskas atbildības ievērošanai attiecībā uz visiem pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz ārkārtas situāciju;
2. atgādina, ka neatkarīgi no īstenošanas metodes dalībvalstīm ir jāievēro šie principi, kad tās īsteno Savienības budžetu; uzskata, ka krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu efektīva novēršana un saukšana pie atbildības par šādiem pārkāpumiem ir priekšnoteikums pareizas finanšu pārvaldības ievērošanai, kā noteikts LESD 317. pantā; turklāt atgādina, ka stratēģijām cīņā pret korupciju, nepareiziem izdevumiem un Savienības līdzekļu neatbilstīgu izmantošanu vajadzētu būt visaptverošām un pārredzamām;
3. uzsver nepieciešamību ieviest efektīvus mehānismus ārkārtas finansējuma izlietojuma uzraudzībai, lai nodrošinātu, ka viss ārkārtas finansējums sasniedz paredzētos saņēmējus un pilnībā atbilst pārredzamības prasībām, pamattiesībām, tiesiskumam un citiem tiesiskiem pienākumiem, jo īpaši pareizai finanšu pārvaldībai; tādēļ uzskata, ka publiskajam finansējumam vienmēr jābūt izsekojamam, lai tas atbilstu prasībām attiecībā uz pārskatatbildību, pārredzamību un finansējuma uzraudzību; pauž bažas par

zināmu pretestību dažās dalībvalstīs saistībā ar pretkorupcijas pasākumiem un pārredzamības reformām, ko daļēji var izskaidrot ar dažu likumdevēju un valsts amatpersonu personīgajām interesēm; aicina dalībvalstis un attiecīgās Savienības struktūras savas kompetences ietvaros veikt neatkarīgu izmeklēšanu saistībā ar ziņojumiem par neatbilstību finansēšanas noteikumiem un sagaida, ka Komisija izmantos savas pilnvaras, lai apturētu vai atgūtu Savienības finansējumu gadījumos, kad konstatēta neatbilstība;

4. uzsver, ka ārkārtas reaģēšana uz pašreizējo Covid-19 krīzi ir radījusi labvēlīgu vidi pastiprinātām noziedzīgām darbībām un jo īpaši korupcijai, ko apliecina pamanāmi gadījumi dažās dalībvalstīs, kuros iesaistītas augsta līmeņa amatpersonas; tādēļ uzskata, ka, reaģējot uz šo krīzi, starptautiskajām organizācijām, valstīm un privātām struktūrām būtu jāparedz arī mehānismi korupcijas novēršanai un atklāšanai; uzskata, ka, reaģējot uz Covid-19 krīzi, jāievēro augstākie atklātības, pārredzamības, pārskatatbildības un tiesībaizsardzības standarti, jo tie ir būtiski elementi uz tiesiskumu balstītā demokrātiskā pārvaldībā;
5. aicina dalībvalstis un Komisiju rūpīgi pārskatīt Covid-19 krīzes laikā īstenoto politiku un uzlabot esošos mehānismus un protokolus, kā arī noteikt jaunus mehānismus un protokolus turpmākiem ārkārtas izdevumiem, lai palielinātu publisko izdevumu pārredzamības līmeni, īpašu uzmanību pievēršot preventīviem pasākumiem; norāda, ka Komisija var veikt ES līdzekļu *ex ante* un *ex post* kontroli; šai sakarā pauž nožēlu par Komisijas nevēlēšanos izmantot tās rīcībā esošos līdzekļus, jo īpaši pasākumus, ko paredz Tiesiskuma nosacījumu regula, kura stājās spēkā 2021. gada 1. janvārī;
6. uzsver arī, ka ir jāveic dalībvalstu korupcijas apkarošanas tiesību aktu un prakses *ex ante* pārbaude; aicina Komisiju gadījumos, kad pastāv līdzekļu ļaunprātīgas izmantošanas risks savos priekšlikumos Padomes lēmumiem par atveseļošanas un noturības plānu novērtējuma apstiprināšanu iekļaut korupcijas apkarošanas starpposma mērķrādītājus; uzsver, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/24/ES par publisko iepirkumu¹ (ES Publiskā iepirkuma direktīva) jau ir paredzētas daudz ātrākas un administratīvi mazāk apgrūtināšanas procedūras un ka dalībvalstu valdībām nebūtu jāpārvalda šīs procedūras, neievērojot tiesiskās prasības;
7. norāda, ka korupcija kopumā kaitē visu līmeņu valsts un valsts iestāžu darbībai un ir viena no organizētās noziedzības veicinātājām, it īpaši krīzes laikā; uzsver, ka neatkarīgas iestādes, piemēram, neatkarīgas tiesu iestādes un prokurori, efektīvs korupcijas apkarošanas regulējums un valsts varas pārredzama un godprātīga īstenošana var stiprināt tiesību sistēmas un uzticību valsts iestādēm un demokrātiskajiem procesiem; aicina visas dalībvalstis izstrādāt vai atjaunināt valsts pretkorupcijas stratēģijas, kurās būtu īpašas sadaļas par valsts izdevumiem krīzes laikā, un veikt visaptverošu novērtējumu par tiesībaizsardzības iestāžu aprīkojumu un cilvēkresursu vajadzībām, ņemot vērā nepareizu un nelikumīgu valsts izdevumu straujo pieaugumu un diversifikāciju, un nodrošināt tām vajadzīgos resursus, tostarp IT rīkus, lai uzlabotu to spēju novērst un apkarot korupciju; uzskata, ka dažādas transnacionālas korupcijas formas ietekmē ne tikai valstu ekonomikas integritāti, bet arī ekonomiku Eiropas un starptautiskā mērogā, un tādēļ atkārtoti uzsver, ka ir jāpalielina Savienības ekonomiskās

¹ OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.

un finanšu vides vispārējā pārredzamība;

8. uzsver, ka nepareiza publisko līdzekļu pārvaldība un neefektīva reaģēšana uz krīzi var palielināt jau tā augšo neuzticību valdībai; uzskata, ka sabiedrībai krīzes laikā ir tiesības būt informētai un saņemt atjauninātu, pārredzamu un uzticamu informāciju un datus; pauž nožēlu, ka Covid-19 pandēmijas laikā vairākas dalībvalstis ir pieņēmušas pasākumus, kas kavē sabiedrības un jo īpaši plašsaziņas līdzekļu profesionāļu piekļuvi dokumentiem; atgādina, ka preses brīvībai ir funkcionālas demokrātijas būtisks elements, un uzsver, cik svarīgi ir valsts un Eiropas līmeņa aizsardzības mehānismi, lai saglabātu un stiprinātu plašsaziņas līdzekļu brīvību; uzskata, ka būtisku, nekonfidenciālu datu par publisko iepirkumu un notiesājošiem spriedumiem publiska pieejamība mašīnlasāmā formātā varētu ievērojami veicināt iespējamo korupcijas gadījumu novēršanu un atklāšanu; tādēļ uzskata, ka visi publiskā iepirkuma līgumi, ar kuriem tiek piešķirts publiskais finansējums, atklātā un standartizētā formātā būtu jāpublicē īpašā publiskā tīmekļa vietnē un pēc iespējas mazāk jāredīgē, lai būtu iespējams veikt analīzi un tādējādi nodrošināt publisko izdevumu pārredzamību un pārbaudi;
9. norāda, ka daudzas valdības ir saņēmušas ārkārtas palīdzību un papildu līdzekļus no Iekšējās drošības fonda (IDF) robežu uzraudzībai; pauž nožēlu par Komisijas un dalībvalstu pārredzamības trūkumu attiecībā pret Parlamentu; īpaši nosoda Horvātijas valdības atteikumu iesniegt Parlamentam galvenos dokumentus par Horvātijai piešķirto papildu finansējumu robežu uzraudzībai; uzsver, ka šis atteikums kavē Parlamentu veikt rūpīgu pārbaudi;
10. atzinīgi vērtē pilsoniskās sabiedrības organizāciju svarīgo lomu korupcijas apkarošanā; uzsver, ka jebkura ārkārtas reaģēšanas pasākuma izdošanās ir lielā mērā atkarīga no visu sabiedrības dalībnieku aktīvas līdzdalības; uzskata, ka pašreizējā Covid-19 krīze ir akcentējusi to, ka ir ļoti svarīgi saglabāt stabilu sistēmu, kas paredz pilsoņu līdzdalību publisko lēmumu pieņemšanā; norāda, ka ir īpaši svarīgi aizsargāt trauksmes cēlētus, kuri ziņo par aizdomām par korupciju; pauž bažas par Starptautiskā Trauksmes celšanas tīkla (*WIN*) un organizācijas "*Transparency International*" nesensajiem ziņojumiem par to, ka 14 dalībvalstis nav sākušas īstenot ES Direktīvu par trauksmes celšanu vai ir panākušas tikai minimālu progresu tās īstenošanā, ņemot vērā tās transponēšanas termiņu, kas ir 2021. gada 17. decembris; pauž nožēlu par to, ka Covid-19 krīzes laikā vairākas dalībvalstis ir pieņēmušas ārkārtas tiesību aktus, nosakot ierobežojošus pasākumus attiecībā uz pilsoniskās sabiedrības darbībām; mudina dalībvalstis izstrādāt visaptverošus krīžu pārvarēšanas plānus, lai sagatavotos līdzīgām situācijām nākotnē, un iekļaut tajos garantijas attiecībā uz pilsoniskās sabiedrības lomu;
11. uzsver Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) būtisko lomu ES korupcijas novēršanas un apkarošanas sistēmā; aicina pārējās neiesaistītās dalībvalstis sadarboties ar *EPPO* un galu galā tai pievienoties; uzsver, ka dalībvalstis var gūt labumu no vērtīgām zināšanām, aktīvi sadarbojoties ar *EPPO*; atgādina, ka jānodrošina pienācīgi cilvēkresursi un budžeta resursi *EPPO* pienācīgai darbībai;
12. atzīst mākslīgā intelekta un lielo datu pašreizējo nozīmi un to nākotnes potenciālu korupcijas un publisko līdzekļu neatbilstīgas izlietošanas apkarošanā; aicina Komisiju un dalībvalstis pilnībā izmantot pieejamos instrumentus, piemēram, agrīnas atklāšanas

un izslēgšanas sistēmu (*EDES*), *Arachne* un Pārskatu pārvaldības sistēmu, lai efektīvi un lietderīgi identificētu problemātiskos ekonomikas dalībniekus un privātpersonas, kas ar tiem ir saistītas gan tiešā, gan netiešā pārvaldībā; mudina dalībvalstis apmainīties ar informāciju gan savstarpēji, gan ar Komisiju un ciešāk sadarboties, lai uzlabotu datu vākšanu un kontroles pasākumu efektivitāti; pauž nožēlu par to, ka Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) nav pilnas piekļuves riska novērtēšanas instrumentam *Arachne*; atkārtoti aicina Komisiju noteikt, ka *Arachne* izmantošana ir obligāta ES finansējuma saņemšanai; norāda, ka visai publiski pieejamajai informācijai un datiem jābūt viegli piekļūstamiem; norāda, ka informācija un dati jāapstrādā saskaņā ar datu aizsardzības un personu tiesību uz privāto dzīvi normām; uzsver, ka tiesībaizsardzības iestādēm ir jāapsteidz noziedznieki, kuri arvien vairāk lieto jaunās tehnoloģijas un izmanto jebkuru iespēju paplašināt savas nelikumīgās darbības gan tiešsaistē, gan bezsaistē;

13. atgādina, ka Pretkorupcijas starpvalstu grupa (*GRECO*) Covid-19 pandēmijas kontekstā ir sniegusi vairākus ieteikumus par publisko līdzekļu izlietojumu krīzes situācijās; norāda, ka *GRECO* 21. vispārējā darbības pārskatā ir norādīts, ka valdībām būtu stingri jāpārvalda korupcijas riski, kas radušies, jo ir jāveic ārkārtas pasākumi Covid-19 pandēmijas apkarošanai; aicina dalībvalstis ievērot visus Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*) ieteikumus un pamatnostādnes un atzinīgi vērtē iespēju ES pievienoties *GRECO* kā pilntiesīgai loceklei.
14. aicina dalībvalstis un Komisiju pārskatīt un vajadzības gadījumā stiprināt valstu un Savienības struktūras, juridiskās procedūras un praksi cīņā pret dažādiem korupcijas veidiem; uzstāj, ka, veicot korupcijas kriminālizmeklēšanu un kriminālvajāšanu, ir vajadzīga ciešāka sadarbība starp kompetentajām Savienības struktūrām, proti, *EPPO*, *Eurojust*, Eiropolu un *OLAF*, ievērojot to attiecīgās pilnvaras; šai sakarā atgādina, cik svarīga ir efektīva informācijas plūsma un uzlabota saziņa starp dažādām attiecīgajām valstu iestādēm un starp Savienības struktūrām; aicina ES, tās dalībvalstis, starpvaldību organizācijas, jo īpaši Apvienoto Nāciju Organizāciju, un nevalstiskās organizācijas ciešāk sadarboties cīņā pret korupciju.

INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	12.10.2021
Galīgais balsojums	+ : 49 - : 9 0 : 4
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Magdalena Adamowicz, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rares Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Andrzej Halicki, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Fabienne Keller, Peter Kofod, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Sara Skytvedal, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Olivier Chastel, Tanja Fajon, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Anne-Sophie Pelletier, Thijs Reuten, Rob Rooker, Maria Walsh

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC
SARAKSTA**

49	+
ID	Peter Kofod
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareș Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Roberta Metsola, Nadine Morano, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Sara Skyttedal, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Maria Walsh, Javier Zarzalejos
Renew	Olivier Chastel, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Tanja Fajon, Maria Grapini, Marina Kaljurand, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Thijs Reuten, Birgit Sippel, Bettina Vollath
The Left	Pernando Barrena Arza, Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

9	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Nicola Procaccini, Rob Rooken, Jadwiga Wiśniewska
ID	Nicolas Bay, Marcel de Graaff, Philippe Olivier
NI	Milan Uhrík

4	0
ID	Nicolaus Fest, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
The Left	Clare Daly

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

**INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU
ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	26.10.2021
Galīgais balsojums	+: 27 -: 1 0: 2
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Matteo Adinolfi, Olivier Chastel, Caterina Chinnici, Lefteris Christoforou, Corina Crețu, Ryszard Czarnecki, Martina Dlabajová, José Manuel Fernandes, Luke Ming Flanagan, Daniel Freund, Isabel García Muñoz, Monika Hohlmeier, Jean-François Jalkh, Pierre Karleskind, Joachim Kuhs, Ryszard Antoni Legutko, Younous Omarjee, Tsvetelina Penkova, Markus Pieper, Sabrina Pignedoli, Michèle Rivasi, Petri Sarvamaa, Vincenzo Sofo, Michal Wiezik, Angelika Winzig, Lara Wolters, Tomáš Zdechovský
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Maria Grapini, Ramona Strugariu, Viola Von Cramon-Taubadel

**ATBILDĪGĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA**

27	+
ECR	Ryszard Czarnecki, Ryszard Antoni Legutko, Vincenzo Sofo
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Lefteris Christoforou, José Manuel Fernandes, Monika Hohlmeier, Markus Pieper, Petri Sarvamaa, Michal Wiezik, Angelika Winzig, Tomáš Zdechovský
Renew	Olivier Chastel, Martina Dlabajová, Pierre Karleskind, Ramona Strugariu
S&D	Caterina Chinnici, Corina Crețu, Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Tsvetelina Penkova, Lara Wolters
The Left	Luke Ming Flanagan, Younous Omarjee
Verts/ALE	Daniel Freund, Michèle Rivasi, Viola Von Cramon-Taubadel

1	-
ID	Jean-François Jalkh

2	0
ID	Matteo Adinolfi, Joachim Kuhs

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas